

OPETUSMINISTERIÖ

TUTKINTOTOIMIKUNTATYÖRYHMÄN MUISTIO

31:2002

KUVAILEHTI

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
15.8.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmän muistio	
Tutkintotoimikuntatyöryhmä		Toimeksiantaja Opetusministeriö	
Puheenjohtaja Timo Lähdesmäki, Opetushallitus Sihteeri Risto Hakkarainen, Opetushallitus		Toimielimen asettamis- päivämäärä 30.1.2002	Diaarinumero 64/043/2001
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Tutkintotoimikuntatyöryhmän muistio Promemoria av arbetsgruppen för examenskommissioner			
Julkaisun osat Johdanto, Näyttötutkintojen kehitys, Tutkintotoimikuntien asema ja tehtävät, Tutkintotoimikuntien talous, Työryhmän ehdotukset, Liitteet			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työryhmän tehtävänä oli arvioida näyttötutkintoja varten asetettujen tutkintotoimikuntien asema ottaen huomioon tutkintotoiminnan laajenemisen vaikutukset, selvittää tutkintotoimikuntien toimintaedellytykset erityisesti sihteeriresurssien osalta, selvittää tarpeet ja mahdollisuudet jäsenten ansionmenetyskorvausten maksamiseen sekä tehdä säädös- ja muut ehdotukset toimikuntien toimintaedellytysten parantamiseksi ja toiminnan laadun kehittämiseksi.</p> <p>Näyttötutkintoihin osallistuminen on moninkertaistunut vuodesta 1994, jolloin tutkintojärjestelmästä ja sen toimeenpanosta säädettiin. Vuonna 2001 yli 37000 aikuista käytti järjestelmän palveluja. Tutkintotoimikunnat ovat keskeisimpiä toimijoita näyttötutkintojen toimeenpanossa ja kehittämisessä. Opetushallituksen asettamia tutkintotoimikuntia on 166 ja niissä on jäseniä yhteensä lähes 1200. Jäsenet edustavat työnantajia, työntekijöitä, ammatinharjoittajia, opettajia ja muita työelämän asiantuntijoita.</p> <p>Näyttötutkintojärjestelmän eri tasoilla ja osissa toteutettavat toimenpiteet ja ratkaisut vaikuttavat useimmiten myös tutkintotoimikuntiin. Tästä syystä työryhmä on tarkastellut koko tutkintojärjestelmää ja päätyneet tekemään parantamishdotuksia, jotka liittyvät tutkintotoimikuntien lisäksi koko järjestelmän toimivuuteen.</p> <p>Työryhmä korostaa työelämän ja opetusalan toimijoiden tiivistä yhteistyötä näyttötutkintojen toimeenpanossa ja kehittämisessä sekä tutkintotoimikuntien asemaa kolmikantaisina, edustuksellisinä eliminä. Työryhmä pitää tärkeänä tutkintorakenteen joustavoittavista eri tavoin hankitun osaamisen tunnustajana sekä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen asemointia peruskoulutuksen jälkeisiksi tutkinnoiksi. Työryhmän kehittämis- ja parantamishdotukset koskevat näyttötutkintojen rakennetta, tutkintojen perusteita, tutkintotoimikuntien määrää, asemaa ja tehtäviä, toimikuntien jäsenten asiantuntemuksen lisäämistä, toimikuntien sihteeri- ja muuta valmistelutyötä, Opetushallituksen tukipalveluita, tutkintojen järjestämisen kehittämistä sekä toimikuntien jäsenille maksettavien palkkioiden ja korvausten perusteita. Lainsäädännön muuttamista edellyttävät ehdotukset on lisäksi koottu omaksi kokonaisuudekseen.</p>			
Avainsanat (asiasanat) Ammatillinen aikuiskoulutus, näyttötutkinnot, tutkintotoimikunnat			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmien muistioita 31:2002		ISSN 0359 – 761X	ISBN 952 – 442 – 156 - 9
Kokonaissivumäärä 50	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
15.8.2002

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation	
Arbetsgruppen för examenskommissioner		Arbetsgruppspromemoria	
Ordförande Timo Lähdesmäki, Utbildningsstyrelsen Sekreterare Risto Hakkarainen, Utbildningsstyrelsen		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet	Dnr
		30.1.2002	64/043/2001
Publikation (även den finska titeln)			
Promemoria av arbetsgruppen för examenskommissioner (Tutkintotoimikuntatyöryhmän muistio)			
Publikationens delar			
Inledning, Utvecklingen av fristående examina, Arbetsgruppens ställning och uppgifter, Examenskommissionernas ekonomi, Arbetsgruppens förslag, Bilagor			
Sammandrag			
<p>Arbetsgruppen skulle bedöma den ställning examenskommissionerna för fristående examina har med beaktande av inverkningarna av den utvidgade examensverksamheten, utreda examenskommissionernas verksamhetsbetingelser särskilt i fråga om sekreterarresurserna, utreda behoven och möjligheterna att betala ersättning för medlemmarnas inkomstbortfall samt komma med förslag till förbättring av kommissionernas verksamhetsbetingelser och utveckling av verksamhetens kvalitet.</p> <p>Antalet personer som deltagit i fristående examina har mångdubblats sedan 1994 då beslutet om examenssystemet och dess verkställighet fattades. År 2001 utnyttjade över 37 000 vuxna systemet. Examenskommissionerna är centrala aktörer i verkställandet och utvecklingen av fristående examina. De tillsätts av Utbildningsstyrelsen. Antalet kommissioner är 166 med sammanlagt inemot 1200 medlemmar företrädande arbetsgivarna, arbetstagarna, yrkesutövarna, lärarna och andra experter inom arbetslivet.</p> <p>Åtgärder och avgöranden på olika nivåer och håll i systemet med fristående examina påverkar för det mesta även examenskommissionerna. Arbetsgruppen har därför granskat hela examenssystemet och stannat för förbättringsförslag som inte bara gäller frågan om hur väl examenskommissionerna utan också hela systemet fungerar.</p> <p>Arbetsgruppen understryker ett tätt samarbete mellan arbetslivets och undervisningssektorns aktörer i verkställigheten och utvecklingen av de fristående examina samt examenskommissionernas ställning som representativa trepartsorgan. Arbetsgruppen anser det viktigt att på olika sätt inhämtad kunskap och kompetens erkänns genom en flexiblere examensstruktur samt att yrkes- och specialyrkesexamina räknas som examina efter den grundläggande utbildningen. Arbetsgruppens utvecklings- och förbättringsförslag gäller de fristående examinas struktur, examensgrunderna, antalet examenskommissioner, deras ställning och uppgifter, större sakkunskap hos kommissionsmedlemmarna, sekreterararbetet och annat beredningsarbete, Utbildningsstyrelsens stödtjänster, utvecklingen av examensarrangemangen samt grunderna för de arvoden och ersättningar som betalas till kommissionsmedlemmarna. De förslag som förutsätter ändringar i lagstiftningen har därtill samlats till en egen helhet.</p>			
Nyckelord			
Yrkesinriktad vuxenutbildning, fristående examina, examenskommissioner			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer		ISSN	ISBN
Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 31:2002		0359-761X	952-442-156-9
Sidoantal	Språk	Pris	Sekretessgrad
50	Finska		Offentlig
Distribution		Förlag	
Universitetstrycket		Undervisningsministeriet	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 30.1.2002 työryhmän, jonka tehtävänä oli 15.8.2002 mennessä arvioida tutkintotoimikuntien asema ottaen huomioon näyttötutkintotoiminnan laajenemisen vaikutukset, selvittää tutkintotoimikuntien toimintaedellytykset erityisesti sihteeriresurssien osalta, selvittää tarpeet ja mahdollisuudet jäsenten ansionmenetysten maksamiseen sekä tehdä säädös- ja muut ehdotukset toimikuntien toimintaedellytysten parantamiseksi ja toiminnan laadun varmistamiseksi.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin ylijohtaja Timo Lähdesmäki (Opetushallitus) ja jäseniksi lakimies Marja Lahtinen (Suomen Kuntaliitto), koulutussihteeri Timo Näsänen (PAM), asiamies Tarja Tuominen (PT), koulutuspoliittinen asiamies Heikki Suomalainen (TT), apulaisosastopäällikkö Pentti Aho (OAJ), johtaja Martti Pallari (Suomen Yrittäjät), johtaja Olli-Pekka Väänänen (MTK), työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Saana Siekkinen ja 15.5.2002 alkaen työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Jari-Pekka Jyrkänne (SAK), asiamies Mervi Huuskonen (STTK) ja ylitarkastaja Pekka Lampinen (opetusministeriö) sekä sihteeriksi opetusneuvos Risto Hakkarainen (Opetushallitus).

Työryhmän muistioon liittyy jäsen Ahon lausuma.

Työryhmä kuuli asiantuntijana opetusneuvos Pentti Yrjölää Opetushallituksesta.

Työryhmä jättää kunnioittavasti muistionsa opetusministeriölle.

Helsingissä, 15. päivänä elokuuta 2002

Timo Lähdesmäki

Pentti Aho

Mervi Huuskonen

Jari-Pekka Jyrkänne

Marja Lahtinen

Pekka Lampinen

Timo Näsänen

Martti Pallari

Heikki Suomalainen

Tarja Tuominen

Olli-Pekka Väänänen

Risto Hakkarainen

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO

1.1. Työryhmän toimeksiannosta	4
1.2. Näyttötutkinnot ja aikuiskoulutuksen kehittämislinjauksia	4
1.3. Näyttötutkintojärjestelmän kokonaisarviointi	5
1.4. Näyttötutkintoja ja tutkintotoimikuntia koskeva lainsäädäntö	6

2. NÄYTTÖTUTKINTOJEN KEHITYS 1994 – 2002

2.1. Tutkintorakenne ja tutkintojen perusteet	7
2.2. Tutkintoihin osallistuminen	8
2.3. Tutkintoihin valmistautuminen	9
2.4. Tutkintojen järjestämisen rahoitus	9

3. TUTKINTOTOIMIKUNTIEN ASEMA JA TEHTÄVÄT

3.1. Tutkintotoimikuntia ohjaavat säädökset ja määräykset	9
3.2. Tutkintotoimikuntien tehtävät	9
3.3. Tutkintotoimikuntien asettaminen ja kokoonpanot	10
3.4. Tutkintotoimikuntien toiminta	10
3.5. Opetushallituksen toimikuntapalvelut	11
3.6. Tutkintojen järjestäjät	12

4. TUTKINTOTOIMIKUNTIEN TALOUS

4.1. Tutkintomaksut	12
4.2. Tutkintotoimikuntien talousarviot	12
4.3. Tutkintotoimikunnista aiheutuvat menot ja tutkintomaksutulot	13

5. TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET

5.1. Näyttötutkintojen rakenne	13
5.2. Tutkintojen perusteet	14
5.3. Tutkintotoimikuntien määrä	14
5.4. Tutkintotoimikuntien asema ja tehtävät	14
5.5. Jäsenten asiantuntemuksen edistäminen	15
5.6. Tutkintomaksutulot	15
5.7. Sihteeri- ja muu valmistelutyö	15
5.8. Opetushallituksen tukipalvelut	15
5.9. Tutkintojen järjestäjät	16
5.10. Jäsenille maksettavien korvausten perusteet	16
5.11. Lainsäädännön muuttamista edellyttävät ehdotukset	16

LIITTEET

- 1. Tutkintotoimikuntaprosessin toimijat ja toiminnot**
- 2. Järjestämissopimusten ja osallistujien määrä tutkintotoimikunnittain**
- 3. Järjestämissopimusten määrä tutkinnoittain**
- 4. Osallistujien määrä tutkinnoittain**
- 5. Tutkintojen määrä ja tutkintojen perusteiden voimaantulo koulutusaloittain**
- 6. Esimerkkiluettelo erillislainsäädännön pätevyyksistä**

1. JOHDANTO

1.1. Työryhmän toimeksiannosta

Työryhmän tehtävänä on ollut selvittää näyttötutkintoja varten asetettujen tutkintotoimikuntien asemaa ja tehdä parantamisehdotuksia ottaen huomioon toimintaympäristön tilan ja siinä tapahtuneet muutokset. Näkyvin toimintaympäristön muutos on ollut näyttötutkintoihin osallistuneiden määrän voimakas lisääntyminen: vuonna 1995 osallistujia oli 2 700 ja vuonna 2001 osallistujia oli 37 000 eli kasvu on peräti 14-kertainen. Tutkintotoimikuntien laajenneet tehtävät ovat johtaneet siihen, että toimikuntien jäseniltä edellytetään huomattavasti aiempaa suurempaa työpanosta toiminnan johtamisessa. Työryhmän asettamisen taustana on ollutkin työmarkkinajärjestöjen esittämä huoli toimikuntien ja niiden jäsenten toimintaedellytysten turvaamisesta.

Työryhmän tehtävänä on ollut keskittyä tutkintotoimikuntien asemaan ja ongelmiin. Tutkintotoimikunnat ovat keskeisiä toimijoita näyttötutkintojärjestelmän toimeenpanossa ja kehittämisessä, ja järjestelmän eri tasoilla ja osissa toteutettavat toimenpiteet ja ratkaisut vaikuttavat useimmiten myös toimikuntiin. Tästä syystä työryhmä on päätenyt tarkastelemaan tilannetta myös koko tutkintojärjestelmän näkökulmasta ja tekemään parantamisehdotuksia, jotka liittyvät tutkintotoimikuntien lisäksi koko järjestelmän toimivuuteen.

Työryhmä kiinnittää huomiota siihen, että toimeksianto liittyy ja sivuaa ehdotuksia, joita parlamentaarinen aikuiskoulutustyöryhmä on esittänyt mietinnössään (Opetusministeriön työryhmien muistioita 3:2002) helmikuussa 2002. Parlamentaarinen aikuiskoulutustyöryhmä on ehdottanut: 1) ”Asetetaan työryhmä seuraamaan ja arvioimaan ammatillisiin tutkintoihin valmistavan koulutuksen yhteydessä tapahtuvien näyttöjen järjestämistä ja tekemään ehdotukset koko näyttötutkintojärjestelmän kehittämisestä.”, 2) ”Kehitetään opintojakso parantamaan vähän koulutettujen oppimisvalmiuksia ja työelämässä vaadittavia ongelmanratkaisutaitoja sekä yleissivistävää osaamista. Opintojakso tukee ammatillisen koulutuksen suorittamista ja kannustaa koulutukseen hakeutumiseen. Opintojakso kiinnittyy läheisesti näyttötutkintojen perusteisiin ja sen tulee kannustaa osallistumaan näyttötutkintoon ja tukea menestymistä näytöissä. Opintojakso voidaan sisällyttää näyttöihin valmentavaan henkilökohtaiseen opiskeluohjelmaan.” ja 3) ”Käynnistetään koko koulutusjärjestelmän ja työuran kattava osaamisen arvioinnin ja tunnustamisen kehittämishanke.”

1.2. Näyttötutkinnot ja aikuiskoulutuksen kehittämislinjauksia

Valtioneuvoston vuosille 1999 - 2004 hyväksymä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma asettaa tavoitteeksi näyttötutkintojärjestelmän laajentamisen siten, että se palvelee kaikkia ammatti- ja koulutusaloja. Niin ikään kehittämissuunnitelmassa korostetaan ammatilliseen aikuiskoulutukseen erikoistuneiden oppilaitosten roolin ja pedagogisten toimintaedellytysten parantamista näyttötutkintopalvelujen tuottajina.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n asiantuntijaryhmä suoritti vuonna 2001 Suomen aikuiskoulutuksen teematutkinnan. Arviointiraportti julkaistiin marraskuussa 2001 (Opetusministeriö: Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston julkaisusarja 92, 2002). Raportissa arvioidaan, että näyttötutkintojärjestelmä on suomalaisen aikuiskoulutusjärjestelmän vahvuus, jota suositellaan onnistuneena esimerkkinä myös muille. Vahvuus nojaa ennen kaikkea työelämän arvostukseen sekä yksilöllisiin palveluihin henkilökohtaisten opiskeluohjelmien ja tutkintojen modulaarisuuden kautta. Kehittämishaasteina nähdään keski-ikäisen, vailla ammatillisia tutkintoja olevan väestön kannustaminen näyttötutkintojen suorittamiseen ja tähän liittyvät tukitoimet sekä järjestelmän edelleen kehittäminen eri tavoin hankitun osaamisen – ennen kaikkea epävirallisen ja arkioppimisen – tunnustamisessa.

Tämän hetken eurooppalainen näkökulma käy parhaiten ilmi Euroopan komission marraskuussa 2001 julkaisemasta elinikäisen oppimisen asiakirjasta (Euroopan yhteisöjen komission tiedonanto: Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen, 2001). Asiakirjan mukaan elinikäiseen oppimiseen kuuluu kaikki elämän aikana aloitettu oppimistoiminta, jonka tavoitteena on parantaa ammattitaitoa, tietoja ja osaamista sekä edistää henkilökohtaisten toiveiden toteutumista, aktiivista kansalaisuutta, sosiaalisia taitoja ja työllistettävyyttä. Määritelmä on laaja-alainen ja kattaa kaiken virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen. Komissio kehottaa jäsenvaltioita edistämään voimallisesti eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamista, kehittämään tunnustamisen menetelmiä ja lisäämään kokemusten vaihtoa. Tämän strategian toteuttamisessa annetaan kumppanuustyölle keskeinen asema: työelämän osapuolten tulee osallistua aktiivisesti toimenpiteiden suunnitteluun sekä osallistua ja tukea niiden toimeenpanoa.

Eri tavoin hankitun osaamisen tunnustamisen merkitys ja tunnustamisen kehittämiseen panostaminen sekä koulutuksen, oppimisen ja työyhteisöjen kehityksen yhteen nivoutuminen toistuvat myös muissa kansainvälisissä yhteyksissä kuten OECD:n ja Kansainvälisen työjärjestön ILO:n asiakirjoissa ja tavoiteasetteluissa.

1.3. Näyttötutkintojärjestelmän kokonaisarviointi

Opetushallitus suoritti vuosina 1999 - 2000 näyttötutkintojärjestelmän kokonaisarvioinnin (Opetushallitus: Arviointi 12/2000), jonka tulokset julkistettiin alkuvuonna 2001. Keskeisiä tuloksia olivat valmistavan koulutuksen ja näyttötutkintojen suorittamisen huono kohtaanto, useiden tutkintojen alhaiset osallistujamäärät sekä puutteet ja kirjavuus tutkintotilaisuuksien järjestämisessä. Normiohjauksella tai opetushallinnon ja työelämän osapuolten informaatio-ohjauksella ei ole ollut riittävää vaikuttavuutta, eivätkä ne ole yltäneet tarkoitetulla tavalla tutkintojen ja valmistavan koulutuksen järjestäjien toimintaan. Näyttötutkintojen tunnettavuus työelämässä ja työmarkkinoilla arvioitiin niin ikään riittämättömäksi. Myös ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomien tutkintojen liiallisista sitomista valmistavaan koulutukseen kritisoitiin.

Tutkintotoimikuntien osalta keskeiset havainnot liittyivät toimintaedellytysten puutteisiin. Toimikuntien mahdollisuudet toiminnan ohjaajina ja edelleen kehittäjinä vaativat laajempia tukitoimia ja voimavaroja.

Kuitenkin tutkintojärjestelmän toimeenpanon arvioitiin onnistuneen hyvin. Uusi ammatillisen aikuiskoulutuksen kehittämisenäkökulma on vaikuttanut selvästi koko ammatillisen koulutuksen ajatteluun. Erityistä huomiota saa aikuiskoulutukseen kehittynyt työelämälähtöisyys. Näyttötutkinnot tarjoavat vuosittain kymmenille tuhansille työntekijöille mahdollisuuden virallisten tutkintojen suorittamiseen. Tuhannet työelämän asiantuntijat ovat eri tavoin toimeenpanemassa ja kehittämässä tutkintojärjestelmää.

1.4. Näyttötutkintoja ja tutkintotoimikuntia koskeva lainsäädäntö

Näyttötutkintojärjestelmä perustettiin vuonna 1994 säädetyllä ammattitutkintolalla. Ammattitutkintolaki kumosi ammatillisista pätevyystutkinnoista annetun lain, jolla säädeltiin alempia ja ylempiä ammatittutkintoja ja niiden suorittamista. Laki valmisteltiin opetusministeriön asettamassa ammatillisessa aikuistutkintotyöryhmässä, jossa olivat edustettuina työelämän ja opetusalan osapuolet. Opetushallitus organisoijien kokeilutoimintaa eri aloilla 1990-luvun alkuvuosina.

Näyttötutkintojärjestelmän kehittämisen ja käyttöönoton taustalla vaikuttaneista tekijöistä olivat keskeisiä kokemukset ja arviot ammatillisen aikuiskoulutuksen epätasaisesta laadusta, puutteelliset yhteydet työelämään, ammatillisen aikuiskoulutuksen – erityisesti omaehtoisen ja oppisopimuskoulutuksen – voimakas määrällinen laajeneminen, nuorisokoulutuksesta siirretyn opetussuunnitelmaohjauksen soveltumattomuus sekä aikuisväestön heikot tai olemattomat mahdollisuudet saada eri tavoin ja ennen kaikkea työkokemuksen kautta syntynyt ammattipätevyys tunnustetuksi virallisissa tutkinnoissa. Lisäksi vaikuttamassa olivat myös ammatillisten pätevyystutkintojen heikko arvostus ja alhaiset tutkintojen suoritusmäärät.

Näyttötutkintojärjestelmä rakennettiin kolmen periaatteen varaan. Ne olivat työelämän ja opetusalan tiivis yhteistyö, tutkintojen ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomuus ja ammattitaidon osoittaminen näytöillä. Ratkaisut järjestelmän kaikilla tasoilla edellyttävät työelämän ja sen asiantuntijoiden osallistumista päätösten ja linjausten valmisteluun sekä tutkintotoimikuntien kautta kiinteästi myös tutkintojen toimeenpanoon. Näyttötutkinnot tunnustavat erilaisilla ja eri tavoin rahoitetuilla aikuisopinnoilla, työkokemuksella tai muulla kokemuksella tai niiden erilaisilla yhdistelmillä hankitun osaamisen. Näyttötutkintoja ei voi läpäistä pelkästään koulutuksen suorittamisella, vaan ainoastaan antamalla näytöt tutkinnoissa vaaditusta ammattitaidosta. Näyttötutkinnoille oli alusta alkaen tunnusomaista niin ikään tutkintojen joustava modulaarinen rakenne sekä tutkintojen perusteiden johtaminen oppiaineiden sijasta työelämän tehtävä- ja toimintakokonaisuuksista. Tutkintorakenteen ytimeksi muodostuivat ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, ja sitä täydennettiin mahdollisuudella suorittaa ammatilliset perustutkinnot näyttöperusteisina.

Koulutuslainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä ammattitutkintolaki kumottiin ja näyttötutkintojärjestelmää koskevat säännökset siirrettiin vähäisin muutoksin lakiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta, joka tuli voimaan vuoden 1999 alusta. Merkittävimmät muutokset olivat henkilökohtaisten opiskeluohjelmien aseman korostuminen näyttötutkintoihin valmistavassa koulutuksessa sekä Opetushallituksen yhteydestä opetusministeriöön siirtyneiden koulutustoimikuntien tutkintojen perusteiden

esittelyoikeuden kaventuminen kuulemisvelvoitteeksi. Uudessa lainsäädännössä va-
kiinnutettiin lopullisesti termit näyttötutkinto ja näyttötutkintoon valmistava koulutus.

2. NÄYTTÖTUTKINTOJEN KEHITYS 1994 - 2002

2.1. Tutkintorakenne ja tutkintojen perusteet

Näyttötutkintojen tutkintorakenteessa on tutkintonimikkeitä seuraavasti:

Ammatilliset perustutkinnot	52
Ammattitutkinnot	175
Erikoisammattitutkinnot	129
Yhteensä	356

Tutkintojen koulutusaloittainen jakauma on esitetty muistion liiteosassa.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rakenne muuttuu vuosittain. Rakennetta ensisijaisesti täydennetään uusilla tutkinnoilla ja toisaalta tutkintoja yhdistetään tai eriytetään sekä poistetaan. Ammatillisten perustutkintojen osalta kokonaistilanne on vaakaampi, ja se seuraa ammatillisen peruskoulutuksen uusiutumisen- ja muutostahtia. Perustutkinnot jakautuvat lukuisiin koulutusohjelmiin eli näyttötutkintojen käsittein suuntautumisaloihin.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rakenteessa on havaittavissa kaksi kehityssuuntaa. Toisaalta nykyisiä tutkintoja pyritään yhdistämään laajemmiksi kokonaisuuksiksi, jotka sisältävät enemmän valinnaisia osia, ja toisaalta on lisääntyviä paineita ja ehdotuksia tuoda rakenteeseen kapeita erityisnäyttöjä tai työelämässä tarvittavista yleistaidoista kuten tietotekniikan perustaidoista, laadunhallinnasta tai työsuojelusta muodostuvia pätevyysnäyttöjä.

Tutkintojen perusteiden uusiutumisen tavoitteeksi on asetettu enintään viisi vuotta. Tarvittaessa perusteet on voitava uusiksi ripeämminkin. Tavoitteena on myös, että uuden tutkinnon perusteiden laatimiseen kuluu enintään yksi vuosi opetusministeriön rakennepäätöksestä.

Ammatillisten perustutkintojen perusteet on uusittu ammatillisen peruskoulutuksen uudistuksen yhteydessä, ja ne ovat tulleet voimaan vuosina 1999 - 2001.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta tilanne on voimaantuloajankohdan mukaan seuraava (1.6.2002):

Vuosi	Perusteet (kpl)	% kaikista perusteista
1994	10	3
1995	51	17
1996	34	11
1997	21	7

1998	39	13
1999	13	4
2000	30	10
2001	50	16
2002	30	10
Ei perusteita	26	9
Yhteensä	304	100

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden ”keski-ikä” on tällä hetkellä 3,8 vuotta. Perustetilanne on esitetty koulutus- ja opintoaloittain muistion liiteosassa.

Asetetuissa tavoitteissa ei ole siinä mielessä pysytty, että vuonna 1996 tai sitä ennen voimaan tulleiden perusteiden sekä vailla perusteita olevien tutkintojen yhteismäärä on 40 prosenttia.

2.2. Tutkintoihin osallistuminen

Näyttötutkintoihin osallistuminen on vuosittain lisääntynyt voimakkaasti ensimmäisestä toimintavuodesta eli vuodesta 1995 lähtien:

Vuosi	Osallistujat	Vuotuinen kasvu %
1995	3 000	-
1996	4 000	33 %
1997	8 000	100
1998	14 000	75
1999	24 000	71
2000	32 000	33
2001	37 000	17
Yhteensä	122 000	

Tutkintotasoittain tarkasteluna osallistuminen jakaantui vuonna 2001:

Perustutkinnot	11 200	30 %
Ammattitutkinnot	22 400	61
Erikoisammattitutkinnot	3 400	9
Yhteensä	37 000	100 %

Tutkintojen läpäisy oli vuonna 2001:

Koko tutkinnot	20 700	56 %
Osatutkinnot	10 000	27
Hylätyt	6 300	17
Yhteensä	37 000	100 %

Hylättyjen suoritusten osuus on kasvanut merkittävästi: vuonna 2000 osuus oli 10 prosenttia.

Naisia osallistuneista oli 56 prosenttia vuonna 2001.

2.3. Tutkintoihin valmistautuminen

Tutkintoihin osallistuminen on voimakkaasti sidoksissa erilaiseen valmistavaan koulutukseen. Vuonna 2000 ainoastaan 5 prosenttia näyttötutkinnoista suoritettiin ilman välitöntä koulutukseen osallistumista. Omaehtoinen aikuiskoulutus tuotti 50 prosenttia, oppisopimuskoulutus 23 prosenttia, työvoimapoliittinen aikuiskoulutus 18 prosenttia ja henkilöstökoulutus 4 prosenttia tutkinnoista.

2.4. Tutkintojen järjestämisen rahoitus

Tutkintojen järjestämiselle ei ole erillistä rahoitusjärjestelmää, vaan ne rahoitetaan osana valmistavaa koulutusta. Omaehtoinen aikuiskoulutus ja oppisopimuskoulutus rahoitetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) mukaisina laskennallisina valtion- ja kuntaosuuksina. Omaehtoinen aikuiskoulutus sisältää kuitenkin myös erillisten tutkintotilaisuuksien rahoitusmahdollisuuden siten, että tutkinnon osan suorittaminen vastaa 8 prosenttia valmistavan koulutuksen yksikköhinnasta.

Työvoimapoliittinen aikuiskoulutus ja henkilöstökoulutus ovat tutkintojen järjestäjille maksullista palvelutoimintaa.

3. TUTKINTOTOIMIKUNTIEN ASEMA JA TEHTÄVÄT

3.1. Tutkintotoimikuntia ohjaavat säädökset ja määräykset

Tutkintotoimikunnat ovat lakisääteisiä luottamushenkilöelimiä, jotka asetetaan hoitamaan julkista tehtävää. Tutkintotoimikunnista on säädetty ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) ja asetuksessa (812/1998). Toimikuntien tehtävää, toimivaltaa ja vastuuta määrittelevät varsinaisen tutkintolainsäädännön lisäksi säännökset hallintoasioiden käsittelystä ja hallinnon julkisuudesta. Tältä osin keskeisimmät säännökset sisältyvät hallintomenettelylakiin (598/1982) ja lakiin viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999). Opetushallitus on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla antanut määräykset tutkintojen perusteista, tutkintojen järjestämissopimuksista, tutkintotodistusten sisällöstä ja malleista sekä ohjeen tutkintotoimikuntien arkistoinnista.

3.2. Tutkintotoimikuntien tehtävät

Tutkintotoimikuntien tehtävänä on

- 1) vastata näyttötutkintojen valvonnasta ja järjestämisestä sekä tutkintotoiminnan johtamisesta ja ohjaamisesta

- 2) sopia tutkintojen järjestämisestä ammatillisen koulutuksen järjestäjien, oppilaitosten ja tarvittavan asiantuntemuksen omaavien muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa
- 3) vahvistaa tutkintosuoritusten arvioinnit ja antaa tutkintotodistukset; ja
- 4) toimia aloitteellisesti näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseksi.

Lisäksi tutkintotoimikunnille on säädetty erityinen velvoite huolehtia ja sopia siitä, että tutkintotilaisuuksia on tarjolla kansalaisille, jotka haluavat osoittaa ammattitaitonsa ilman valmistavaa koulutusta. Myös järjestämissopimusmenettelyyn sisältyy velvoitteita kuten näyttösuunnitelmista, suoritusten arvioijista, arvioijien koulutuksesta, tiedotuksesta ja neuvonnasta sekä järjestämisestä perittävien maksujen maksuperusteista sopiminen.

3.3. Tutkintotoimikuntien asettaminen ja kokoonpanot

Tutkintotoimikuntien toimialoista ja toimialueista päättää Opetushallitus. Tutkintotoimikunnan toimialana on joko yksi tai yleensä useampia tutkintonimikkeitä. Toimikunnan toimialue on joko valtakunnallinen tai tietty maantieteellinen alue kuten lääni. Toimikunta voi olla kaksikielinen eli maan molemmille kansalliskielille yhteinen tai kieliryhmittäin asetettu.

Tutkintotoimikunnat asettaa Opetushallitus enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikuntiin nimetään alan asiantuntijoista enintään yhdeksän jäsentä. Varajäseniä ei nimetä. Toimikuntien jäsenten tulee edustaa työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja tarvittaessa itsenäisiä ammatinharjoittajia. Myös muita asiantuntijoita voidaan nimittää jäseniksi tai pysyviksi asiantuntijoiksi. Toimikunnan enemmistön tulee olla työelämän edustajia, ja työnantajien ja työntekijöiden edustajia tulee olla yhtä monta. Kaksikielisten toimikuntien tulee olla kielellisesti riittävän edustavia.

Toimikunnat ovat edustuksellisia elimiä, ja niihin nimetään jäsenet alan edustavimpien järjestöjen ja yhteisöjen esityksestä. Ehdokkaiden ja nimettävien on oltava henkilöitä, joilla on tarpeellinen asiantuntemus ja kokemus toimikunnan tehtäviin kuuluvissa asioissa ja mahdollisuus tehokkaasti osallistua sen työhön.

Tutkintotoimikuntiin sovelletaan naisten ja miesten tasa-arvosta annettua lakia (609/1986). Toimikunnan jäsenistössä tulee olla vähintään 40 prosenttia kumpaakin sukupuolta. Erityiset syyt, jotka mahdollistavat säännöstä poikkeamisen, tulee jäsen ehdokkaita nimeävien tahojen perustella.

Pääosa tutkintotoimikunnista on asetettu vuonna 2001 uudelleen toimikaudeksi 2001 - 2004. Toimikuntien kokonaismäärä on 166, ja niissä on yhteensä 1193 jäsentä.

3.4. Tutkintotoimikunnan toiminta

Tutkintotoimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin. Tarvittaessa toimikunta voi kutsua ulkopuolisen sihteerin. Jos toimikunnan jäsen eroaa kesken toimikauden, Opetushallitus nimeää hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi asianomaisen järjestön tai yhteisön esityksestä.

Valmistelu-, esittely-, kirjanpito- ja arkistointitehtävät ovat tavanomaisesti sihteerin vastuulla.

Tarkempi kuvaus tutkintotoimikuntien, tutkintojen järjestäjien ja Opetushallituksen tehtävistä on muistion liiteosassa.

Tutkintotoimikuntien työmäärät vaihtelevat suuresti. Tehtävien laajuutta kuvaavat hyvin tutkintojen järjestämissopimusten määrät ja tutkintoihin osallistujien määrät. Tilanne on kuvattu tutkintotoimikunnittain muistion liiteosassa. Keskimäärin toimikuntien vastuulla on 7,4 järjestämissopimusta ja vuonna 2001 keskimäärin 225 osallistujaa.

Järjestämissopimusten mukaan toimikunnat voidaan luokitella seuraavasti:

Enintään 5 sopimusta	103	62 %
6 – 10 sopimusta	28	17
11 – 20 sopimusta	21	12
21 – 30 sopimusta	8	5
Yli 30 sopimusta	6	4
Yhteensä	166	100 %.

3.5. Opetushallituksen toimikuntapalvelut

Tutkintotoimikunnan päätöksenteosta, arkistosta sekä palkkioista ja korvauksista on soveltuvin osin voimassa, mitä valtion komiteoista säädetään tai määrätään. Opetushallitus huolehtii toimikunnan maksuliikkeestä, kirjanpidosta ja arkistosta. Toimikunnan laskut, jotka puheenjohtaja on hyväksynyt, menevät maksuun Opetushallituksen kautta. Toimikunnille on annettu arkistointiohje, joka on osa Opetushallituksen arkistosääntöä.

Opetushallitus ylläpitää tutkintotoimikuntien ja näyttötutkintojen tietojärjestelmää (AMTU). Järjestelmän tiedot välittyvät myös näyttötutkintojen web-sivuille. Opetushallituksen asiantuntijat opastavat tarpeen mukaan toimikuntia mm. kokouksiin osallistumalla. Opetushallitus organisoii perehdyttämiskoulutusta toimikuntien sihteeereille sekä kehittämisseminaareja yhteistyössä järjestöjen kanssa. Toimikuntia varten on toimitettu tutkintotoimikuntaopas ja tuotettu näyttötutkintoesitteet. Todistusmallien rinnalle on kehitetty maksullinen kunniakirja. Opetushallitus avustaa toimikuntia tutkintojen järjestäjien toimintaedellytysten arvioinnissa, johon on luotu erityinen arviointimenettely palautteineen. Näyttötoiminnan kehittämistä varten on laadittu ja vahvistettu 15 opintoviikon laajuinen näyttötutkintomestarin koulutusohjelma, jonka on suorittanut 3 300 aikuiskouluttajaa. Lisäksi Opetushallitus on tukenut ja tilannut teollista tutkimusta kehittämistyössä hyödynnettäväksi. Työelämän ja opetusalan osapuolten sopimuksella on teollisuusaloille tuotettu keskitettyä näyttöaineistoa ALVAR-projektissa.

3.6. Tutkintojen järjestäjät

Tutkintojen järjestämiseen ja suorittamiseen liittyvät käytännön toimenpiteet on kuten todistusten tuottaminen ja toimittaminen on ohjeistettu ja ohjattu siten, että ne rasittaisivat mahdollisimman vähän toimikuntia. Järjestäjät vastaavat näyttösuunnitelmien laadinnasta, näyttöjen organisoinnista sekä arvioijien hankkimisesta ja tehtävään kouluttamisesta.

4. TUTKINTOTOIMIKUNTIEN TALOUS

4.1. Tutkintomaksut

Tutkintotoimikunnista aiheutuvat menot katetaan pääosin tutkintomaksuilla. Tutkintomaksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisista suoritteista. Tutkintomaksusta on säädetty eräiden oppilailta ja opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista annetussa opetusministeriön asetuksessa (1323/2001). Maksu on 1.1.2002 alkaen 50,50 euron kiinteä kertamaksu. Aiemmin vastaava maksu oli vuodesta 1994 alkaen 200 markkaa ja vuodesta 2001 alkaen 300 markkaa. Tutkintomaksujen keräämisestä tai muusta rahoittamisesta (esim. työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus) vastaavat tutkintojen ja koulutuksen järjestäjät, jotka tilittävät maksut Opetushallitukselle. Opetushallitus on ohjeistanut tilitykset siten, että ne suoritetaan valmistavan koulutuksen alkamisen yhteydessä.

Tutkintomaksutulot ovat kehittyneet vuosittain seuraavasti:

1998	2,1 Mmk
1999	3,5
2000	8,5
2001	11,5.

4.2. Tutkintotoimikuntien talousarviot

Opetushallitus vahvistaa vuosittain toimikunnan talousarvion, johon toiminta tulee sopeuttaa. Talousarvion laskentaperusteena on käytetty toimikunnan jäsenten lukumäärää. Lisäksi toimikunnille on tarvittaessa vahvistettu harkinnanvaraisia lisätalousarvioita. Talousarvioista maksetaan

- kokouspalkkiot valtion komiteasäännösten mukaan
- sihteeripalkkiot valtion komiteasäännösten mukaan
- matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaan; sekä
- puhelin-, monistus-, postitus- ym. tavanomaiset kokousmenot todellisten kustannusten mukaan.

Menolajeittain menot jakautuvat (2001) seuraavasti: kokouspalkkiot 10 %, sihteeripalkkiot 16 %, matkustuskustannukset 61 % ja muut kokousmenot 13 %.

4.3. Tutkintotoimikunnista aiheutuvat menot ja tutkintomaksutulot

Vuonna 2000 toimikunnista aiheutuvat kokonaismenot olivat noin 12,0 miljoonaa markkaa, joista varsinaiset kokousmenot olivat noin 2,7 miljoonaa markkaa ja tutkintomaksutulot noin 7,7 miljoonaa markkaa. Menot maksettiin suoraan valtion talousarviosta näyttötutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon varatusta määrärahasta, ja tulot kirjattiin opetusministeriön hallinnonalan sekalaisina tuloina valtionvarainministeriölle.

Vuoden 2001 alusta tutkintomaksutulot ja toimikunnista aiheutuvat menot on netto-budjetoitu Opetushallituksen talousarvioon. Tutkintomaksun korottamisen, toiminnan laajenemisen ja maksujen tilityksen tehostamisen seurauksena tutkintomaksutulot ja vastaavasti tutkintotoimikuntamenot olivat vuonna 2001 noin 11,5 miljoonaa markkaa. Näin aiemmin kehittämismäärärahoista maksetut menot on pystytty kattamaan tutkintomaksutuloilla.

Tutkintotoimikunnista aiheutuvista kokonaismenoista käy esimerkkinä vuoden 2002 käyttösuunnitelma:

- tutkintotoimikuntien palkkiot ja muut kokousmenot	1 196 800 €
- tutkintotoimikuntien koulutus, ohjaus ja neuvonta	201 800
- Opetushallituksen palkkausmenot	294 300
- tutkintotoimikuntien tietojärjestelmä (AMTU)	75 700
- toimikuntien esitteet, oppaat, julkaisut, www-palvelu	100 900
- tutkinto- ja osallistujatilastot	33 600
- valtakunnalliset näyttöaineistot	218 600
- erityishankkeet ja kampanjat	218 600
- Yhteensä	2 340 300 €.

Käyttösuunnitelma 2002 perustuu noin 46 000 tutkintomaksun kertymään eli vastaavaan näyttötutkintoihin osallistujien määrään. Vuonna 2002 on tutkintotoimikuntien varsinaisiin kokousmenoihin voitu osoittaa yli 2,5-kertainen rahoitus vuoteen 2000 verrattuna.

5. TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET

5.1. Näyttötutkintojen rakenne

Ehdotukset:

1. Tutkintorakenteen muutosesitysten tulee olla kunkin työelämän alan toimijoiden riidattomasti tunnustamia. Esitykset voivat edetä vain koulutustoimikuntien ja alan järjestöjen puoltamina.
2. Rakennetta tulee edelleen joustavoittaa. Tutkintoja on pyrittävä kokoamaan ammattialoittain laajemmiksi kokonaisuuksiksi valinnaisuutta ja eri tutkinnoille yhteisiä moduuleja lisäten. Erityistä huomiota kiinnitetään tutkintojen sijoittamiseen

oikeille tutkintotasoille. Tarvittaessa tutkinnoissa määritellään suuntautumisalajat, jotka merkitään myös tutkintotodistuksiin.

3. Perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen lisäksi ehdotetaan muodostettavaksi erillispätevyyksien ryhmä, johon voidaan sijoittaa tutkintoja kapea-alaisemmat, työelämässä tarvittavat pätevyyskirjat tai –todistukset, joista on säädetty tai määrätty erikseen tai joilla on ammattialalla vakiintunut asema, ja jotka eivät tuota tutkintojen antamaa jatko-opintokelpoisuutta. Esimerkki erillispätevyyksistä on liitteenä.
4. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot tunnustetaan ja asemoidaan tutkinto- ja koulutusjärjestelmässä peruskoulutuksen jälkeisiksi tutkinnoiksi.

5.2. Tutkintojen perusteet

Ehdotukset:

1. Tutkintojen perusteiden ajantasaisuudesta on huolehdittava. Opetushallitus laatii yhteistyössä koulutus- ja tutkintotoimikuntien kanssa vuosittaisen suunnitelman perusteiden uudistamisesta. Perusteet uudistetaan vähintään viiden vuoden välein.
2. Perusteiden vaikuttavuutta lisätään kehittämällä perusteiden sisältöä erityisesti arvioinnin osalta sekä siten, että perusteet soveltuvat nykyistä paremmin itsenäisesti hankitun osaamisen (epävirallisen ja arkioppimisen) tunnustamiseen.
3. Perusteilla on turvattava tutkintojen valtakunnallisesti yhdenmukainen sisältö ja arviointi.

5.3. Tutkintotoimikuntien määrä

Ehdotukset:

1. Tutkintotoimikunnat tulee asettaa kunkin alan edustavimpien järjestöjen ja alan koulutustoimikunnan näkemysten mukaisesti.
2. Toimikunnat tulee riittävän yhtenäisyyden takaamiseksi asettaa valtakunnallisina aina kun mahdollista.

5.4. Tutkintotoimikuntien asema ja tehtävät

Ehdotus:

1. Toimikuntia kehitetään kolmikantaisina, edustuksellisina asiantuntijaeliminä siten, että toimikuntien hallinnolliset toimeenpanotehtävät tunnustetaan ja resurssoidaan toimenkuvaa vastaavasti.
2. Toimikuntien hallinnolliset rutiinitehtävät tulee mahdollisimman laajasti siirtää Opetushallituksen tukitoimien piiriin.

5.5. Jäsenten asiantuntemuksen edistäminen

Ehdotukset:

1. Jäsenille valmistellaan perehdyttämis- ja täydennyskoulutusohjelma, jonka toteuttamistavat sovitetaan joustaviksi.
2. Jäsenet voivat halutessaan osallistua näyttötutkintomestarin koulutusohjelmaan.
3. Opetushallituksen ja työelämän järjestöjen yhteistyötä lisätään ja kehitetään yhteisten suuntaviivojen ja linjausten varmistamiseksi.

5.6. Tutkintomaksutulot

Ehdotus:

1. Tutkintomaksujen keräämistä ja tilittämisvastuuta koskevat säännökset tulee tämentää siten, että maksut suoritetaan omaehtoisen, työvoimapolitiittisen ja oppisopimusmuotoisen valmistavan koulutuksen yhteydessä, ja Opetushallitus voi antaa asiassa sitovan määräyksen.

5.7. Sihteeri- ja muu valmistelutyö

Ehdotukset:

1. Työllistetyimpiin toimikuntiin kutsutaan päätoimiset tai vähintään sivutoimiset sihteerit. Toimikuntien yhteisiä päätoimisia sihteerejä on myös harkittava. Komiteasäännöt eivät aina sovellu sihteerityön palkkionmaksuperusteiksi, vaan työstä maksettavat korvaukset on sovitettava työmäärään ja toimikuntien komiteoista ja työryhmistä poikkeavaan hallinnolliseen toimenkuvaan.
2. Sihteereille valmistellaan oma koulutusohjelma.

5.8. Opetushallituksen tukipalvelut

Ehdotukset:

1. Näyttösuunnitelmien sisältöä ja rakennetta on kehitettävä ja ”standardisoitava”.
2. Otetaan käyttöön valtakunnalliset tai alakohtaiset, yhtenäiset todistuslomakkeet.
3. Järjestäjien toimintaedellytysten arvioinnissa on kehitettävä yhteistyötä työelämän kanssa.
4. Valmistellaan ehdotus valtakunnallisen arvioijarekisterin muodostamisesta sekä siihen merkitsemisen kriteereistä.
5. Näyttötutkintomestarin koulutusohjelmalla ja sen edelleen kehittämisellä on keskeinen merkitys näyttötutkintojärjestelmässä toimivalle opetushenkilöstölle.
6. Opetushallituksen hallinnollista tukea toimikunnille ja sihteereille lisätään. Toimikuntien käyttöön toimitetaan tiedotusaineistoja.
7. Toimikunnille järjestetään mahdollisuus omiin internetsivuihin Opetushallituksen näyttötutkintosivujen yhteydessä.

5.9. Tutkintojen järjestäjät

Ehdotukset:

1. Laaditaan toimikunnille ja järjestäjille yhtenäiset menettelytapaohjeet ja arviointitulosten dokumentointiohjeet.
2. Työelämän arvioijien koulutukselle laaditaan koulutusohjelmasuositus ja koulutusta ja perehtymistä varten tuotetaan koulutusaineistoa.
3. Arvioinnin oikaisuvaatimukseen liittyvä menettely vakioidaan.
4. Toimikuntien mahdollisuuksia perehtyä järjestäjien toimintaan ja näyttöjen käytännön järjestämiseen korostetaan toiminnan ohjauksessa.

5.10. Jäsenille maksettavien korvausten perusteet

Nykyiset kokouspalkkiot määräytyvät valtion komiteasäännösten mukaan. Vuonna 2002 toimikuntien kokouspalkkioiden arvioidaan olevan noin 120 000 euroa, mikä perustuu keskimäärin kuuteen toimikuntakokoukseen vuodessa. Yksittäisten toimikuntien kokousmäärät vaihtelevat aloittain ja lähinnä järjestämissopimusten ja tutkintoihin osallistumismäärien perusteella. Kokouspalkkio vaihtelee kokouksen keston ja ajankohdan mukaan puheenjohtajalla 18,50 eurosta 77,37 euroon ja muilla jäsenillä 11,77 eurosta 45,41 euroon. Keskimääräinen kokouspalkkio on 16,70 euroa.

Työryhmä on selvittänyt mahdollisuutta ansionmenetyksen korvaamiseen. Tutkintomaksutuottojen kannalta yleiseen korvauskäytäntöön ei ole mahdollisuutta. Toisaalta harkinnanvaraistenkin korvausten maksaminen johtaisi menojen ennakoimattomuuteen sekä rikkoisi jäsenten yhdenvertaista kohtelua.

Työryhmä arvioi, että ansionmenetykskorvauksiin liittyvä ongelma on ratkaistavissa korottamalla jäsenten kokouspalkkioita. Tämä tarkoittaisi irtaantumista kokonaan valtion komiteasäännöistä korvausten maksuperusteena. Perusteluna on tutkintotoimikuntien komiteoista poikkeava toimenkuva julkista tehtävää hoitavana hallinnollisena toimeenpanoelimenä. Kokouspalkkion korottaminen esimerkiksi 50 euroon merkitsisi 360 000 euron vuotuisia menoja ja korottaminen esimerkiksi 100 euroon 720 000 vuotuisia menoja. Lisäksi kokouspalkkioiden korvauskatto tulisi joka tapauksessa asettaa Opetushallituksen hyväksymien toimikuntien vuotuisten talousarvioiden rajoihin.

Ehdotus:

1. Opetushallitus maksaa tutkintotoimikuntien jäsenille kokouspalkkion, josta määrätään erikseen.

5.11. Lainsäädännön muuttamista edellyttävät ehdotukset

Edellä esitetyt aloitteet ja ehdotukset edellyttävät ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (632/1998) muuttamista seuraavasti:

1. 7 §: Tutkintotoimikunnat

- Tutkintotoimikunnista aiheutuvat kustannukset katetaan pääosin tutkintoon osallistuvilta perittävillä tutkintomaksuilla. Tutkintomaksuista on voimassa, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään. Maksut peritään tutkintoon valmistavan koulutuksen alkaessa siten, kuin Opetushallitus tarkemmin määrää.
- Tutkintotoimikuntien palkkioista ja korvauksista päättää Opetushallitus opetusministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

2. 12 §: Näyttötutkinnot

- Erikseen säädettyihin pätevyyskirjoihin tai pätevyystodistuksiin valmistava koulutus voidaan rinnastaa näyttötutkintoihin valmistavaan koulutukseen.

3. 13 §: Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen

- Opetusministeriö päättää tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina sekä 12 §:ssä tarkoitetuista pätevyyksistä.
- Opetushallitus päättää tutkintojen perusteista ja tarvittaessa niiden suuntautumisalosta ja siten kuin asetuksella säädetään.

4. x § : Arvioijaluettelo

- Opetushallitus pitää luetteloja henkilöistä, jotka tutkintotoimikunta on hyväksynyt toimimaan näyttötutkintojen valtakunnallisina arvioijina. Luettelosta ja siihen hyväksymisen ja merkitsemisen edellytyksistä päättää Opetushallitus.

Lausuma tutkintotoimikuntatyöryhmän muistioon

Työryhmän enemmistö ehdottaa näyttötutkintojen arvioitsijarekisterin muodostamista. Perusteluna ehdotukselle on mm. tutkintojärjestelmän joustavoittaminen ja laadunvarmistus.

Katson, että arvioitsijarekisteriä parempi kehitystie tutkintojen laadunvarmistukselle on riittävä alan aikuiskoulutuksen keskittäminen ja varmistuminen siitä, että tutkinnon järjestäjällä on arviointiin kelpoinen, koulutettu ja osaava opettajakunta. Joustoja taas voidaan edistää lisäämällä koulutuksen järjestäjien ja tutkintojen järjestäjien yhteistyötä.

Jos kuitenkin rekisterin perustamista pidetään tarpeellisena, on ennen päätöksiä yhdessä opettajajärjestön kanssa selvitettävä mm. rekisterin rakenne ja sovittava rekisteriin merkittyjen arvioitsijoiden palkkioista ja muista eduista.

Pentti Aho

TUTKINTOTOIMIKUNTA-PROSESSIN TOIMIJA JA TOIMINNOT

LAKISÄÄTEISET TEHTÄVÄT (Laki- ja asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta)

Opetushallitus

- antaa toimivaltaansa kuuluvat määräykset ja tekee päätökset näyttötutkintojen toimeenpanosta
- päättää tutkintotoimikuntien toimialat ja –alueet ja asettaa tutkintotoimikunnat
- huolehtii tutkintotoimikuntien maksuliikkeestä, kirjanpidosta ja arkistoinnista
- avustaa tutkintojen järjestäjien toimintaedellytysten selvittämisessä

Tutkintotoimikunnat

- valvovat, johtavat ja ohjaavat näyttötutkintojen järjestämistä
- solmivat järjestämissopimukset, vahvistavat tutkintosuoritukset ja myöntävät tutkintotodistukset
- toimivat aloitteellisesti näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseksi
- käsittelevät arvioinnin oikaisuvaatimukset

Tutkintojen järjestäjät

- järjestävät näyttötutkinnot järjestämissopimusten mukaisesti
- kirjoittavat tutkintotodistukset

Valmistavan koulutuksen järjestäjät

- suunnittelevat (opetussuunnitelmat ja henkilökohtaiset opiskeluohjelmat) ja järjestävät näyttötutkintoihin valmistavan koulutuksen
- keräävät ja tilittävät tutkintomaksut

TOIMINNOT JA TOIMIJA

	Tutkinnon järjestäjät	Tutkintotoimikunnat	Opetushallitus
1. Tutkintojen perusteet	Järjestävät tutkinnot ja näyttöjen arvioinnin sekä laativat näyttösuunnitelmat ja valmistavan koulutuksen opetus-suunnitelmat ja henkilökohtaiset opiskeluohjelmat perusteiden mukaisesti	Valvovat tutkintojen järjestämisen ja näyttösuunnitelmien perusteiden mukaisuutta sekä tekevät aloitteita perusteiden ajantasaisuuden ja työelämävastaavuuden parantamiseksi	Päätää tutkintojen perusteet, vastaa niiden ajantasaisuudesta sekä perusteiden laatimisen työelämälähtöisyydestä
2. Tutkintojen järjestämisedellytysten arviointi	Itsearvioivat käytettävissä olevan asiantuntemuksen, osaamisen ja toimintaedellytykset	Arvioivat tutkintojen järjestämisedellytykset ja perehtyvät Opetushallituksen tekemiin järjestämisedellytysten arviointeihin	Arvioi järjestämisedellytykset tutkinnon järjestäjien pyynnöstä ja niiden itsearviointiin nojautuen
3. Tutkintojen järjestämissopimukset	Valmistelevat sopimuksen Opetushallituksen määräyksen sekä tutkintotoimikunnan ohjeiden mukaisesti	Solmivat järjestämissopimuksen Opetushallituksen määräyksen mukaisesti	Päätää järjestämissopimusten sisällöstä sekä järjestää sovittelun sopimuksiin liittyvissä ratkaisemattomissa erimielisyystilanteissa
4. Näyttösuunnitelmat	Laativat näyttösuunnitelmat tutkinnon osittain säädösten ja ohjeiden mukaisesti ottaen huomioon mahdollisuudet osoittaa eri tavoin hankittu osaaminen sekä pitää näyttösuunnitelmia julkisesti esillä	Arvioivat ja hyväksyvät tutkinnon jokaisen osan näyttösuunnitelman järjestämissopimuksen liitteenä sekä tutustuvat tarpeen mukaan yksittäisten tutkintotilaisuuksien suunnitelmiin	Ohjaa koulutuksella ja opastuksella näyttösuunnitelmien laadintaa ja edistää hyvien käytäntöjen leviämistä
5. Näyttöjen arviointi	Huolehtivat arvioijilta edellytetystä pätevyydestä (näyttötutkintomestarit) ja vastaavat arvioijina toimivien henkilöiden arviointitehtävään perehdyttämisestä, arviointitaidon ylläpitämisestä ja kehittämisestä	Hyväksyvät järjestämissopimuksen liitteeksi luettelon näyttöjen arvioijista tehtävän kannalta tarpeellisine taustatietoineen (nimi, yritys, työtehtävä, koulutus) ja antavat ohjeita tutkinnon järjestäjille arvioijilta vaadittavasta ammattitaidosta	Rahoittaa näyttötutkintomestarikoulutusta sekä järjestää näyttötutkintoihin perehdyttävää koulutusta
6. Tiedottaminen	Vastaavat tutkintojen suorittamiseen liittyvän tiedotuksen, neuvonnan ja markkinoinnin järjestämisestä riittävässä laajuudessa ottaen huomioon erityisesti suoraan työelämästä tulevat tutkinnon suorittajat	Tiedottavat omasta toiminnastaan tarpeen mukaan ja erityisesti tiedotusta työelämään suunnaten	Huolehtii näyttötutkintojärjestelmään liittyvästä yleisestä tiedotuksesta (ammattilehdet, esitteet, www – sivut)

7. Tutkintomaksujen kerääminen ja tilittäminen	Vastaavat valmistavan koulutuksen ja tutkintojen järjestäjinä maksujen keräämisestä ja tilittämisestä	Seuraavat tutkintomaksujen kertymistä	Antaa ohjeet tutkintomaksujen keräämisestä ja tilittämisestä
8. Näyttöaineistot	Suunnittelevat ja laativat näyttöaineistoja ja näyttötehtäviä	Käsittelevät ja tutustuvat tarvittaessa näyttöaineistoihin ja -tehtäviin	Tukee ja rahoittaa keskitetyn näyttöaineiston laadintaa (esimerkiksi ALVAR teollisuusaloilla)
9. Näyttöjen järjestäminen	Järjestävät tutkinnot näyttösuunnitelmien mukaisesti	Valvovat näyttöjen järjestämistä..	
10. Todistukset	Kirjoittavat todistukset Opetushallituksen määräysten mukaisesti, allekirjoittavat ne omalta osaltaan, huolehtivat niiden asianmukaisesta toimittamisesta tutkintotoimikunnalle sekä jakavat todistukset tutkinnon suorittajille	Tarkistavat, että todistukset ovat määräysten mukaisia ja allekirjoittavat ne (= tutkintotoimikunta myöntää tutkintotodistukset) ja huolehtii niiden asianmukaisesta palauttamisesta tutkinnon järjestäjille sekä käsittelevät vaatimukset arvioinnin oikaisemisesta	Päätää todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista
11. Arkistointi	Vastaavat arkistoinnista omalta osaltaan arkistointimääräysten mukaisesti ja vastaa tutkintotodistusten arkistoinnista	Arkistoiivat asiakirjansa ja toimikauden päättyessä huolehtivat arkiston siirtämisestä Opetushallitukseen erillisen arkistointiohjeen mukaisesti	Antaa tutkintotoimikuntien arkistointiohjeen ja huolehtii asiakirjojen pysyvistä säilyttämisestä
12. Tilastointi	Toimittavat tarvittavat tiedot tutkintojen järjestämisestä Tilastokeskukselle ja Opetushallitukselle	Antavat tarpeelliset tiedot tutkintotoimikuntarekisteriä varten	Sopii Tilastokeskuksen kanssa kerättävistä tiedoista sekä ylläpitää tutkintotoimikunta- ja järjestäjärekisteriä
13. Toimikuntatyön kehittäminen	Antavat palautetta toimikuntien toimintatavoista ja tekevät aloitteita toiminnan kehittämiseksi	Arvioivat ja kehittävät omaa työskentelyään ja huolehtivat jäsentensä aktiivisesta osallistumisesta	Seuraa ja tukee toimikuntien työtä ja ryhtyy tarpeellisiin toimenpiteisiin toiminnan kehittämiseksi
14. Ohjaus, koulutus ja konsultointi	Opastavat ja ohjaavat tutkinnon suorittajia	Opastavat tutkinnon järjestäjiä ja järjestävät koulutus- tai keskustelutilaisuuksia tutkinnon järjestäjille ja sidosryhmille	Kouluttaa tutkintotoimikuntien jäseniä ja kouluttaa ja konsultoi tutkinnon järjestäjiä
15. Näyttötutkintotoiminnan kehittäminen	Tekevät tutkintojen kehittämiseen liittyviä ehdotuksia suoraan Opetushallitukselle tai tutkintotoimikuntien kautta yhteistyössä alan työelämän edustajien kanssa	Tekevät aloitteita näyttötutkintojärjestelmän kehittämiseksi ja toimivat tärkeänä ”linkkinä” työelämään	Seuraa näyttötutkintojärjestelmän toimivuutta, tekee esitykset opetusministeriölle tutkintorakenteen kehittämiseksi ja käynnistää kehittämisprojekteja

Näyttötutkintoihin osallistuneet v. 2001 /Järjestämissopimukset 1.6.2002

	osallistuneet	sopimukset
Kaikki yhteensä	36812	1211
MAATILATALOUS	856	30
Hevostalouden tutkintotoimikunta	50	1
Karjatalouden tutkintotoimikunta	334	13
Maatalouskonehuollon tutkintotoimikunta	9	3
Maatilatalouden tutkintotoimikunnat (alueelliset yht.)	453	
Toimikunta		
Etelä-Suomen lääni		0
Toimikunta		
Itä-Suomen lääni		5
Toimikunta		
Länsi-Suomen lääni		4
Toimikunta		
Oulun ja Lapin läänit		2
Examenskommission inom lantbruk		0
Turkistarhauksen tutkintotoimikunta	10	2
PUUTARHATALOUS	457	21
Floristisen alan tutkintotoimikunta	148	4
Puutarhatalouden tutkintotoimikunta	281	15
Viinintuotannon tutkintotoimikunta	28	2
KALATALOUS	18	3
Kalatalouden tutkintotoimikunta	18	3
METSÄTALOUS	438	4
Metsien monikäytön tutkintotoimikunta	194	
Metsätalouden tutkintotoimikunta	195	3
Metsätalousyrittäjän tutkintotoimikunta	49	1
Metsätoimihenkilön tutkintotoimikunta	0	0

MUU LUONNONVARA-ALA		383		10
Eläintenhoidon tutkintotoimikunta	18		2	
Golfkentänhoidon tutkintotoimikunta	14		2	
Luontoalan tutkintotoimikunta	313		4	
Maaseudun kehittämisen tutkintotoimikunta	0		0	
Maaseutumatkailun tutkintotoimikunta	38		2	
TEKSTIILI- JA VAATETUSALA		120		12
Jalkinealan tutkintotoimikunta	24		1	
Nahka-alan tutkintotoimikunta	0		0	
Tekstiilitekniikan tutkintotoimikunta	0		0	
Vaatetusalan tutkintotoimikunta	96		11	
KONE- JA METALLIALA		943		70
Hissiasentajan tutkintotoimikunta	0		0	
Kone- ja metallialan tutkintotoimikunta, valimotekniikka	33		3	
Kone- ja metallialan tutkintotoimikunnat (alueelliset yhteensä)	829			
Toimikunta Häme, Pirkanmaa ja Päijät-Häme			4	
Toimikunta Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa			16	
Toimikunta Kymenlaakso, Etelä-Karjala ja Etelä-Savo			12	
Toimikunta Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu ja Lappi			8	
Toimikunta Savo ja Pohjois-Karjala			2	
Toimikunta Uusimaa ja Itä-Uusimaa			14	
Toimikunta Varsinais-Suomi ja Satakunta			6	
Perusmetalliteollisuuden tutkintotoimikunta	81		2	
Rakennuspeltisepän tutkintotoimikunta	0		3	
LV I-ALA (Talotekniikan pt *merkityillä yhteensä)	215	559		39
Ilmastointiasentajan tutkintotoimikunta *	16		8	

Kaukolämpöasentajan tutkintotoimikunta	4	2
Kiinteistöhoitajan tutkintotoimikunta *	218	13
Kylmälaiteasentajan tutkintotoimikunta	21	1
Putkiasentajan tutkintotoimikunta *	46	14
Teknisen eristäjän tutkintotoimikunta *	39	1
AUTO- JA KULJETUSALA	1116	31
Auto- ja varaosamyynnin tutkintotoimikunta	104	4
Automaalauksen tutkintotoimikunta	30	2
Autokorinkorjauksen tutkintotoimikunta	33	8
Autokorjaamoalan tutkintotoimikunta	331	8
Ilmailualan tutkintotoimikunta	0	0
Kuljetusalan tutkintotoimikunta	501	7
Varastoalan tutkintotoimikunta	117	2
SÄHKÖALA	2283	81
Automaatioasentajan tutkintotoimikunta	110	12
Elektroniikka-asentajan tutkintotoimikunta	59	7
Kiskoliikenteen turvalaiteasentajan tutkintotoimikunta	0	1
Kotitalouskoneasentajan tutkintotoimikunta	37	1
Lämmityslaiteasentajan tutkintotoimikunta	0	1
Sähköalan tutkintotoimikunnat (Sähköalan pt * merl)	964	
Toimikunta Etelä-Suomen lääni *		11
Toimikunta Itä-Suomen lääni *		0
Toimikunta Länsi-Suomen lääni *		6
Toimikunta Oulun ja Lapin läänit *		3
Sähköasentajan tutkintotoimikunta	312	14
Sähkölaitosasentajan tutkintotoimikunta	193	2
Tietokoneasentajan tutkintotoimikunta	449	17

Tietoliikenneasentajan tutkintotoimikunta	159	2	
Voimalaitoksen käyttäjän tutkintotoimikunta	0	4	
RAKENNUSALA	1447		42
Maarakennusalan tutkintotoimikunta	103	7	
Piirtäjän tutkintotoimikunta	39	5	
Rakennustuotantoalan tutkintotoimikunta	48	5	
Sukellusalan tutkintotoimikunta	89	2	
Talonrakennusalan tutkintotoimikunnat (* merkityillä yhteer	1168		
Toimikunta Etelä-Suomen lääni *		6	
Toimikunta Itä-Suomen lääni *		6	
Toimikunta Länsi-Suomen lääni *		7	
Toimikunta Oulun ja Lapin läänit *		4	
MAANMITTAUSALA	21		1
Maanmittausalan tutkintotoimikunta	21	1	
PUUALA	939		29
Puusepänanalan tutkintotoimikunta	233	6	
Saha- ja levyteollisuuden tutkintotoimikunta	419	18	
Veneenrakennuksen tutkintotoimikunta	50	2	
Verhoilualan tutkintotoimikunta	237	3	
PINTAKÄSITTELYALA	224		19
Lattianpäällystyksen tutkintotoimikunta	30	11	
Maalausalan tutkintotoimikunta	159	6	
Teollisen pintakäsittelyn tutkintotoimikunta	35	2	
PAPERI- JA KEMIANTEOLLISUUDEN ALA	398		19
Kemianteollisuuden tutkintotoimikunta	206	7	
Kumialan tutkintotoimikunta	0	0	

Laboratorioalan tutkintotoimikunta	36	4	
Lasikeraamisen alan tutkintotoimikunta	0	0	
Paperiteollisuuden tutkintotoimikunta	156	8	
ELINTARVIKEALA (* merkityillä yhteensä)	210	307	16
Leipomoalan tutkintotoimikunta *	85	9	
Liha-alan tutkintotoimikunta *		3	
Meijerialan tutkintotoimikunta *	12	2	
Yleisten elintarvikealan tutkintotoimikunta *		2	
MERENKULKUALA		28	2
Lastinkäsittelyalan tutkintotoimikunta	27	1	
Merenkulkualan tutkintotoimikunta	1	1	
MUU TEKNIikka JA LIIKENNE		1661	50
Ajoneuvonosturinkuljettajan tutkintotoimikunta	386	2	
Kello- ja mikromekaanikko-alan tutkintotoimikunta	8	0	
Kivialan tutkintotoimikunta	85	3	
Kunnossapidon tutkintotoimikunta	405	14	
Lukitusalan tutkintotoimikunta	36	1	
Muovialan tutkintotoimikunta	145	11	
Nuohousalan tutkintotoimikunta	66	1	
Tekniikan erikoisammattitutkinnon tutkintotoimikunta	1	7	
Turvallisuusalan tutkintotoimikunta	473	10	
Ympäristöhuollon ammattitutkinnon tutkintotoimikunta	56	1	
KAUPAN JA HALLINNON ALA		10943	262
Huolinta-alan tutkintotoimikunta	67	5	
Informaatio- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta	43	5	
Isännöitsijän tutkintotoimikunta	262	6	

Johtamisen tutkintotoimikunta	864	25
Liiketalouden perustutkinnon, merkonomin tutkintotoimikunta	1821	21
Mainosalan tutkintotoimikunta	334	7
Myyntitoiminnan tutkintotoimikunta	2136	52
Sihteerin tutkintotoimikunta	768	23
Somistajan tutkintotoimikunta	117	
Tietojenkäsittelyn tutkintotoimikunta	3305	58
Ulkomaankaupan tutkintotoimikunta	173	13
Virastomestarin tutkintotoimikunta	25	6
Taloushallinnon tutkintotoimikunta	1028	41
Rahoitus- ja vakuutusalan tutkintotoimikunta	0	0
	3662	183
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA		
Gateringalan tutkintotoimikunta	252	27
Hotelli-, ravintola- ja suurtalousesimiehen tutkintotoimikunta	304	12
Kotitalous- ja kuluttajapalvelun tutkintotoimikunta	15	5
Matkailun ohjelma- ja opaspalvelujen tutkintotoimikunta	354	11
Matkatoimistopalvelujen tutkintotoimikunta	46	5
Puhdistuspalvelualan tutkintotoimikunta	1542	48
Ravintola- ja hotellipalvelualan tutkintotoimikunta	326	27
Ravintolan ruokapalvelualan tutkintotoimikunta	613	29
Tekstiilihuollon tutkintotoimikunta	21	0
Puhdistuspalvelualan esimiestyön tutkintotoimikunta	189	14
Examenskommission inom rengöringsservice		3
Examenskommission för hotell-, restaurang- och storphushållsbranschen		2
	6171	218
SOSIAALI- JA TERVEYSALA		
Hammastekniikan tutkintotoimikunta	0	0
Hierojan tutkintotoimikunta	536	14

Koulunkäyntiavustajan tutkintotoimikunta	1473	23	
Lääkealan tutkintotoimikunta	235	3	
Perhepäivähoidon tutkintotoimikunta	335	44	
Examenskommission för yrkesexamen för familjevårdare			
Päihdetyön tutkintotoimikunta	153	7	
Puhevammaisten tulkkipalvelun tutkintotoimikunta	0	2	
Sairaankuljettajan tutkintotoimikunta	16	4	
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, lähihoitaja, tutkintol	3278	112	
Examenskommission för grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, närvårdare		2	
Välinehuoltajan tutkintotoimikunta	145	7	
KAUNEUDENHOITOALA	273		6
Hiusalan tutkintotoimikunta	104	5	
Kauneudenhoitoalan tutkintotoimikunta	169	1	
KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALA (Käsi- ja taide pt *merkityillä yht.)	269		19
Esinesuunnittelun ja valmistuksen tutkintotoimikunta *	55	2	
Kultasepänanalan tutkintotoimikunta *	9	1	
Luonnontieteellisen alan konservoinnin tutkintotoimikunta	0	0	
Saamenkulttuurin tutkintotoimikunta *	24	0	
Soitinrakennusalan ja pianonvirityksen tutkintotoimikunta *	10	1	
Tekstiilialan tutkintotoimikunta *	74	10	
Ympäristörakentamisen ja restauroinnin tutkintotoimikunta '	31	5	
Romanikulttuurin tutkintotoimikunta	0	0	
VIESTINTÄ- JA KUVATAIDEALA	619		15
Audiovisuaalisen viestinnän tutkintotoimikunta	336	9	
Kuvallisen ilmaisun tutkintotoimikunta	283	6	

GRAAFINEN ALA	664	2
Painoviestinnän tutkintotoimikunta	664	2
MUSIIKKIALA	18	0
Kirkkomuusikon tutkintotoimikunta	4	0
Musiikkialan tutkintotoimikunta	14	0
Musiikkiteknologin tutkintotoimikunta	0	0
TEATTERI- JA TANSSIALA	139	3
Tanssijan tutkintotoimikunta	4	0
Teatterialan tutkintotoimikunta	135	3
VAPAA-AJAN TOIMINTA	758	11
Asioimistulkin tutkintotoimikunta	13	1
Lapsi- ja perhetyön tutkintotoimikunta	440	7
Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen tutkintotoimikunta	238	1
Suntion tutkintotoimikunta	67	2
Viittomakielisen ohjauksen tutkintotoimikunta	0	0
LIIKUNTA-ALA	120	3
Liikunnanohjauksen tutkintotoimikunta	0	0
Liikuntapaikka-alan tutkintotoimikunta	77	1
Valmentajan tutkintotoimikunta	43	2
USEILLA KOULUTUSALOILLE YHTEISET TUTKINNOT	978	10
Yrittäjyysalan tutkintotoimikunta	978	10
Examenskommission för företagarsektorn	0	0

Tilastokeskus

Näyttötutkintoihin osallistuneet 2001

Liite 4

		Näyttötutkin- toihin osal- listuneet 2001	Joista naisia	Koko tut- kinnon suo- rittaneita 2001	Joista naisia	Osatut- kinnon suo- rittaneita	
Yhteensä		37019	20851	20709	12079	9953	
Ammatillinen peruskoulutus	Yhteensä	11159	7259	5224	3185	2996	
	321101	Artesaani, käsi-taide perust	66	47	49	32	17
	321202	Kirkkomuusikko	2	-	-	-	2
	321203	Tanssimuusikko	6	0	6	0	-
	321204	Musiikkialan perustutk	8	6	8	6	-
	321501	Tanssialan perustutk	4	4	-	-	3
	321601	Viestintäalan perustutk	97	55	90	50	6
	331101	Merkonomi, liiketal. perust	1821	1539	885	760	296
	331901	Varasto-, kulj.toim. perustutk	26	9	23	9	2
	341101	Datanomi, tiet.käs. perustutk	102	62	58	38	14
	351101	Kone- ja metallialan perustutk	150	16	37	4	95
	351102	Koneistuksen perustutk	120	32	65	20	48
	351103	Koneenasennuksen perustutk	16	-	4	-	11
	351104	Levy- ja hitsausalan perustutk	79	5	41	5	34
	351105	Kelloseppä	8	0	0	0	8
	351201	LVI-alan perustutk	19	-	9	-	3
	351202	Kiinteistöhoitoalan perustutk	87	4	61	4	16
	351203	Talotekniikan perustutk	215	1	87	1	119
	351301	Autoalan perustutk	115	4	101	2	14
	351302	Ajoneuvoasentaja (perustutk)	57	1	57	0	0
	351303	Autokorinkorjaaja (perustutk)	23	1	23	1	0
	351304	Automaalari (perustutk)	10	0	10	0	0
	351305	Laivamekaanikko (perustutk)	1	-	1	-	-
	351401	Sähköalan perustutk	453	127	191	51	183
	351402	Sähkövoimatekniikan perustutk	89	7	69	5	17
	351403	Automaatiotekniikan perustutk	41	4	27	3	14
	351501	Tietotekniikan perustutk	381	81	290	65	86
	351601	Kemianteollisuuden perustutk	34	5	32	5	2

351602	Paperiteollisuuden perustutk	15	2	15	2	-
351603	Laboratorioalan perustutk	36	25	18	18	7
351604	Kemiantekniikan perustutk	27	2	8	1	4
351701	Puualan perustutk	232	39	169	25	36
351702	Terähuollon perustutk	30	3	19	3	11
351703	Veneenrakennuksen perustutk	32	0	8	0	6
351704	Verhoilualan perustutk	128	104	103	87	9
351760	Verhoilija	14	-	14	-	-
351801	Teoll. pintakäs. perustutk	4	-	3	-	1
351803	Maalausalan perustutk	36	14	14	4	22
351804	Erikoismaalauksen perustutk	15	15	5	5	10
351805	Pintakäsittelyalan perustutk	28	10	19	7	9
352101	Elintarvikealan perustutk	210	114	196	108	13
352102	Kondiittori	38	37	34	33	3
352104	Meijeristi	12	10	12	10	-
352201	Rakennusalan perustutk	270	22	109	5	65
352301	Maanmittausalan perustutk	21	7	21	7	-
352401	Tekstiili, vaatetus perustutk	17	17	15	15	1
352402	Pukuompelija (perustutk)	16	16	6	6	10
352404	Modisti (perustutk)	5	5	5	5	-
352405	Jalkinealan perustutk	1	1	1	1	-
352501	Graafisen alan perustutk	145	38	94	18	51
361101	Maatalousalan perustutk	371	178	144	84	145
361103	Maaseutuyrittäjä	66	30	58	27	7
361201	Puutarhuri, puutarhat. perust.	209	171	134	98	66
361301	Metsäalan perustutk	84	12	10	1	65
361302	Metsäkoneenkuljettaja	23	-	15	-	8
361401	Kalatalouden perustutk	17	3	5	-	7
371101	Lähihoitaja, sos-terv. perust.	3278	3008	735	686	1109
371104	Lääketyöntekijä	235	107	106	106	-
371171	Hieroja	13	11	12	10	0
381101	Hot., rav., suurtal. perustutk	127	94	84	61	26
381102	Myynti- ja asiakaspalv. perust.	11	9	11	9	0
381103	Ruokapalvelun perustutk	71	54	66	52	3
381104	Koti, laitost, puhd. perustutk	55	53	52	51	3
381105	Tekstiilihuoltaja	10	7	6	5	4

381106	Matkailualan perustutk	92	79	56	47	0
381107	Catering-alan perustutk	33	30	25	22	6
381108	Hot., ravintola-alan perustutk	25	21	24	20	1
381109	Kotit., kulutt.palv. perustutk	15	15	15	15	0
381111	Puhdistuspalvelujen perustutk	51	50	35	35	15
381199	Muu maj., rav., talous perusk	9	8	0	0	8
381201	Nuor.-,vap.ajan ohj. perustutk	238	146	112	76	80
381202	Lastenhojaaja	383	365	151	136	143
381204	Lapsi- ja perhetyön perustutk	57	54	7	7	-
381301	Parturi-kampaaja	24	22	24	22	0
381302	Kosmetologi	157	157	130	130	22
381303	Hiusalan perustutk	61	58	47	46	14
381304	Kauneudenhoitoalan perustutk	12	12	12	12	-
381401	Kuljetusalan perustutk	26	0	17	0	9
381408	Logistiikan perustutk	44	14	19	6	7

Ammattitutkinnot

Yhteensä		22426	11875	13197	7709	6302
324101	Aseseppäkisällin at	4	-	4	-	-
324104	Keramiikkakisällin at	26	25	-	-	20
324105	Kiviseppäkisällin at	6	2	4	1	2
324106	Koristeveist. at, käsi-taide	8	-	4	-	4
324108	Kultasepän at	9	3	8	2	1
324109	Lasinpuhaltajakisällin at	5	-	-	-	5
324113	Neulekisällin at	18	18	5	5	11
324115	Restaurointikisällin at	25	13	14	8	11
324117	Saamenkäsityökisällin at	5	5	0	-	0
324119	Seppäkisällin at	4	1	2	1	-
324121	Studiokutojan at	17	17	10	10	6
324122	Studio-ompelijan at	1	1	-	-	1
324124	Värjärikisällin at	38	25	25	25	13
324301	Valokuvaajan at	33	17	22	9	-
324501	Näyttämöassistentin at	11	-	9	-	-
324502	Teatterialan at	124	65	15	7	28
324601	Audiovisuaalisen viestinnän at	471	232	167	92	131
334101	Automyyjän at	61	5	59	2	2
334102	Huolinta-alan at	67	47	54	31	6

334103	Isännöitsijän at	262	99	121	55	137
334104	Mainosalan at	334	275	237	190	9
334105	Myyntin at	1656	1246	1283	902	251
334106	Sihteerin at	768	766	533	523	176
334107	Somistajan at	117	113	79	76	33
334108	Varaosamyyjän at	43	2	36	1	7
334109	Varastonhoitajan at	91	20	67	7	12
334111	Virastomestarin at	25	14	17	9	8
334112	Yrittäjän at	927	513	592	329	198
334113	Inform. -ja kirjastopalv. at	43	31	20	10	23
334114	Taloushallinnon at	1028	952	678	649	276
344101	Tietojenkäsittelyn at	2832	1510	1513	775	943
354101	Hitsaajan at	96	3	17	1	75
354102	Kivimiehen at	85	7	63	7	21
354103	Koneenasentajan at	68	0	38	0	19
354104	Koneistajan at	192	9	76	0	69
354105	Levyseppähitsaajan at	155	5	72	1	52
354106	Lukkosepän at	34	0	30	0	4
354110	Perusmetalliteollisuuden at	81	1	41	1	-
354201	Ilmastointiasentajan at	16	1	1	0	2
354202	Kaukolämpöasentajan at	3	-	3	-	-
354203	Kiinteistöhoitajan at	218	7	82	3	113
354204	Kunnossapidon at	405	2	202	1	85
354205	Kylmälaiteasentajan at	21	0	11	0	7
354206	Nuohoojan at	59	1	28	1	23
354207	Putkiasentajan at	46	0	21	0	9
354211	Teollisuusputkiasentajan at	3	-	3	-	-
354301	Ajoneuvonosturinkuljettajan at	386	2	76	1	310
354302	Autokorimekaanikon at	10	0	10	0	-
354303	Automekaanikon at	51	0	48	0	3
354305	Autosähkömekaanikon at	36	0	33	0	-
354306	Dieselmekaanikon at	3	-	3	-	-
354307	Automaalarin at	3	-	3	-	-
354308	Maanrakennuskoneenkulj. at	103	0	63	0	30
354309	Pienkonemekaanikon at	37	0	36	0	1
354310	Raskaskalustomekaanikon at	32	0	29	0	2

354311	Maatalouskoneasentajan at	9	1	7	1	2
354401	Automaatioasentajan at	93	1	41	0	16
354402	Elektroniikka-asentajan at	49	6	25	4	20
354403	Kotitalouskoneasentajan at	37	0	6	0	31
354405	Sähköasentajan at	245	5	140	0	91
354406	Sähkölaitosasentajan at	111	0	49	0	41
354501	Tietokoneasentajan at	399	38	136	14	200
354502	Tietoliikenneasentajan at	108	5	72	4	33
354601	Kemian teollisuuden at	145	1	138	1	5
354603	Muovimekaanikon at	145	17	139	17	6
354604	Paperiteollisuuden at	137	19	136	19	1
354702	Levyalan at	267	83	64	14	195
354703	Puusepän at, puuala	41	1	22	1	14
354705	Saha-alan at	108	8	69	8	17
354706	Teollisuuspuusepän at	51	6	27	2	20
354707	Terähuoltajan at	3	-	3	-	-
354708	Veneenrakentajan at, puuala	18	0	0	0	16
354709	Verhoilijan at	61	37	39	23	18
354801	Korroosionestomaalarin at	10	-	10	-	-
354802	Lattianpäällystäjän at	30	0	2	0	9
354803	Maalarin at, pintakäsittelyala	72	31	5	0	37
354804	Teollisen pintakäsittelijän at	21	4	21	4	0
355101	Kondiittorin at	16	10	14	8	2
355102	Leipurin at	61	29	46	26	13
355108	Leipomoteollisuuden at	1	1	1	1	-
355201	Ammattisukeltajan at	89	10	53	10	36
355202	Kirvesmiehen at	3	0	3	0	0
355203	Lasitusalan at	2	0	1	0	1
355208	Rakennustuotannon at	48	1	33	1	15
355209	Talonrakennusalan at	873	15	268	1	340
355401	Modistin at	1	1	1	1	-
355404	Pukuompelijan at	53	53	19	19	28
355405	Suutarin at	16	6	8	5	7
355408	Vaatturin at	3	3	3	3	-
355501	Jälkikäsittelykoneenhoit. at	37	6	21	5	16
355502	Kirjansitojan at	41	11	13	9	25

355503	Painajan at	118	2	60	2	58
355504	Painopinnanvalmistajan at	315	169	90	37	225
355901	Teknisen piirtäjän at	39	18	18	9	18
355902	Ympäristöhuollon at	56	17	11	6	1
364101	Hevostenvalmentajan at	40	24	30	21	3
364102	Karjatalouden at	317	153	219	123	80
364103	Kengityssepän at	10	-	5	-	4
364104	Luonnonmukaisen tuotannon at	8	7	5	5	3
364105	Porotalouden at	19	3	0	-	18
364106	Seminologin at	17	10	17	10	-
364107	Viljelijän at	8	2	-	-	6
364201	Floristin at	137	132	65	60	50
364202	Puistopuutarhurin at	49	36	26	19	17
364203	Viinintuotannon at	28	11	14	3	14
364204	Viljelypuutarhurin at	15	8	6	6	4
364301	Metsäkoneasentajan at	17	-	15	-	2
364302	Metsätalousyrittäjän at	49	6	24	1	11
364305	Metsäkoneenkuljettajan at	85	1	55	1	20
364307	Puutavaran autokuljetuksen at	28	0	18	0	8
364401	Kalanjalostajan at	1	1	-	-	-
364901	Golfkentänhoitajan at	14	1	13	1	1
364902	Eläintenhoitajan at	18	17	2	2	2
364903	Eräoppaan at	23	9	11	5	11
364904	Erä- ja luonto-oppaan at	271	116	101	47	154
364905	Maaseutumatkailun at	38	24	19	12	2
374111	Hierojan at	523	295	435	274	49
374112	Koulunkäyntiavustajan at	1473	1396	1060	983	165
374113	Välinehuoltajan at	145	139	130	126	13
374114	Perhepäivähoitajan at	335	318	200	200	92
374115	Päihdetyön at	153	105	65	43	27
374116	Sairaankuljettajan at	16	7	11	5	5
384101	Hotellivirkailijan at	88	77	45	41	39
384102	Kokin at	469	351	370	281	70
384103	Laitoshuoltajan at	1436	1381	1079	1069	243
384104	Matkailualan at	253	199	176	166	45
384105	Matkailuoppaan at	55	55	33	33	20

384106	Tarjoilijan at	126	108	94	80	26
384107	Myynti- ja asiakaspalvelun at	15	15	-	-	12
384108	Suurtalouskokin at	19	15	15	13	4
384113	Tekstiilihuollon at	11	10	11	10	-
384201	Asioimistulkin at	13	4	6	3	0
384202	Liikuntapaikkojenhoitajan at	46	2	41	2	5
384203	Suntion at	67	25	43	20	24
384401	Lastinkäsittelyalan at	27	1	27	1	-
384402	Linja-autonkuljettajan at	272	49	69	8	146
384403	Yhdistelmäajoneuvonkulj. at	159	9	45	2	90
384404	Huoltamotyöntekijän at	2	-	-	-	-
384501	Vartijan at	397	83	216	43	121

Erikoisammattitutkinnot

Yhteensä		3434	1717	2288	1185	655
327101	Aseseppämestarin eat	2	-	2	-	-
327106	Koristev.mest. eat, käsi-taide	6	-	3	-	3
327301	Valokuvaajan eat	8	5	6	3	2
327501	Maskeeraajan eat	10	10	10	10	-
327601	Media-alan eat	11	2	8	1	2
337101	Johtamisen eat	864	400	736	346	46
337102	Kaupan esimiehen eat	329	195	266	128	38
337104	Ruokamestarin eat	151	92	98	60	9
337106	Ulkomaankaupan eat	173	132	93	75	23
337107	Yrittäjän eat	51	26	34	21	16
347101	Tietojenkäsittelyn eat	371	136	152	62	113
357101	Hitsaajamestarin eat	8	0	8	0	0
357102	Koneenasentajamestarin eat	6	-	6	-	-
357103	Koneistajamestarin eat	15	0	7	0	0
357105	Lukkoseppämestarin eat	2	0	1	0	1
357106	Työvälinemestarin eat	5	0	5	0	0
357107	Valajamestarin eat	11	-	11	-	-
357203	Kaukolämpöyliasentajan eat	1	-	1	-	-
357205	Nuohoojamestarin eat	7	-	5	-	2
357302	Automaalarimestarin eat	17	-	17	-	-
357401	Automaatioyliasentajan eat	17	0	17	0	0
357402	Elektroniikkayliasentajan eat	10	2	10	2	-

357403	Sähkölaitosyliasentajan eat	82	0	23	0	52
357404	Sähköyliasentajan eat	67	0	43	0	22
357501	Tietokoneyliasentajan eat	50	5	12	3	38
357502	Tietoliikenneyliasentajan eat	51	0	32	0	19
357602	Paperiteollisuuden eat	4	-	3	-	-
357702	Levymestarin eat	2	-	-	-	2
357703	Puuseppämest. eat, puuala	25	4	8	1	17
357705	Sahamestarin eat	9	4	6	3	-
357708	Verhoilijamestarin eat	34	27	13	6	12
357802	Maalarimestarin eat, pintakäs.	8	6	2	1	6
358101	Kondiittorimestarin eat	4	3	4	3	-
358102	Leipurimestarin eat	3	2	-	-	2
358201	Kirvesmiehen eat	1	-	1	-	-
358205	Talonrakennusalan eat	25	0	14	0	1
358402	Ompelijamestarin eat	1	1	1	1	-
358404	Suutarimestarin eat	7	-	2	-	5
358504	Painajamestarin eat	1	0	1	0	0
358505	Rotaatiomestarin eat	1	0	1	0	0
358506	Sivunvalmistajamestarin eat	6	3	6	3	0
358901	Tekniikan eat	1	-	1	-	-
367101	Tarhaajamestarin eat	10	-	8	-	2
367201	Floristimestarin eat	11	11	7	7	2
367203	Puistomestarin eat	8	6	-	-	8
367301	Luontokartoittajan eat	65	35	12	8	44
367302	Metsämestarin eat	12	-	11	-	1
367305	Metsien monikäytön eat	13	7	1	-	12
367901	Keruuototetarkastajan eat	39	19	7	6	16
367902	Riistamestarin eat	23	10	-	-	13
387101	Baarimestarin eat	61	28	32	12	25
387102	Dieettikokin eat	73	72	59	58	10
387103	Hot., rav., suurta.esim. eat	304	243	222	184	16
387104	Siivoustyönohjaajan eat	189	184	163	163	18
387201	Liikuntapaikkamestarin eat	31	1	25	1	6
387202	Valmentajan eat	43	1	31	1	12
387301	Kamppaajamestarin eat	19	19	6	6	11
387501	Turvallisuusvalvojan eat	76	26	35	10	28

ESIMERKKEJÄ ERILLISLAINSAÄDÄNNÖSSÄ MÄÄRITELLYISTÄ
PÄTEVYYKSISTÄ

Tekniikka ja liikenne

A- ja B- koneenhoitajat (L 891/1999 painelaitelaki)
Alikonemestari (L 891/1999 painelaitelaki)
Torninosturin kuljettaja (VNp 856/1998 työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta)
Ajoneuvonosturin kuljettaja (VNp 856/1998 työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta)
Satamanosturin kuljettaja
Tavaraliikenteen harjoittaja (L 574/1994 luvanvaraisesta tavaraliikenteestä tiellä)
Henkilöliikenteen harjoittaja (L 662/1994 luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä)
Autokouluyrittäjä (A 845/1990 Ajokorttiasetus)
Kuljettajatutkintojen vastaanottaja (L 535/1998 kuljettajatutkintojen järjestämisestä)
Ajoneuvojen katsastaja (L 1099/1998 ajoneuvojen katsastusluvista)
Vaarallisten aineiden kuljettaja (L 719/1994 vaarallisten aineiden kuljetuksesta)
Ulkomaan liikenteen harjoittaja
Sähköturvallisuustutkinnot (KTMP 516/1996 sähköalan töistä)
Vartija (L 282/2002 yksityisistä turvallisuuspalveluista)
Väliaikainen vartija (L 282/2002 yksityisistä turvallisuuspalveluista)
Järjestyksen valvoja (L 533/1999 järjestyksen valvojista))
Vartioimisliikkeen vastaava hoitaja (L 282/2002 yksityisistä turvallisuuspalveluista)
Sukeltajat (TMP 674/1996 rakennustyötä veden alla tekevän sukeltajan pätevyydestä)
Panostajat
Kuljettaja (merenkulku)
Laivuri
Vahtiperämies
Koneenhoitaja
Vahtikonemestari
Nuohooja

Kauppa ja hallinto

Arkistonhoitaja (Suomen kansallisarkisto)

Ravitsemis- ja talousala

Elintarvikehygienian osaaminen, elintarvikehuoneistossa työskentely (VNA 1115/2001 hygieniaosaamisasetus)

Sosiaali- ja terveysala

Hieroja (L 559/1994 terveydenhuollon ammattihenkilöistä)

Välinehuoltaja

Jalkojenhoitaja

Optiikkahioja

Luonnonvara-ala

Keruutuotetarkastaja

Seminologi (L 794/1993 kotieläinjalostuslaki)

Koe-eläintenhoitaja (L 274/1996 eläinsuojelulaki)